

Mozaikowe parlamenty

Poimperialne pole władzy w Drugiej Rzeczypospolitej, wielkiej Rumunii i Królestwie Serbów, Chorwatów i Słoweńców po I Wojnie Światowej.

Po I Wojnie Światowej ogromne imperia Europy Środkowej i Wschodniej ustąpiły miejsca mniejszym, bardziej zwartym państwom zwanym narodowymi. Niektóre z nich były zupełnie nowe, niektóre zaś powróciły na mapę po dłuższej przerwie, inne znów poszerzyły znacznie swoje terytoria. Rzeczpospolita Polska, rozszerzone Królestwo Rumunii oraz zjednoczone Królestwo Serbów, Chorwatów i Słoweńców powstały w nowej formie z różnorodnych skrawków dawnych imperiów. W wyniku tego, te trzy państwa cechowała duża kulturowa i instytucjonalna różnorodność. Ich terytoria zamieszkiwały różne grupy religijne i narodowościowe. Ludność niegdyś żyjąca w różnych imperiach nawykła była do odmiennych realiów instytucjonalnych i prawnych. Co więcej, lokalne ruchy narodowe w różnych imperiach promowały odrębne wizje polskości, rumuńskości czy serbskości. Taka mozaika czyniła integrację nowych państw bardzo trudną, a dodatkowo wzmożone patriotyczne nadzieje grup dominujących w nowych państwach podsycaly konflikty. Rządy tych państw odrzuciły idee federacyjne i niechętnie uznawały roszczenia mniejszości. Różne grupy społeczne i regionalne spotkały się i spierały o kształt nowego państwa w zgromadzeniach konstytucyjnych. Owe mozaikowe parlamenty zarazem odzwierciedlały tę różnorodność i były platformą integracji w kierunku jednolitych państw przewyciężających poimperialne podziały.

Projekt *Mozaikowe parlamenty* stawia sobie za cel zrozumienie dynamicznych powiązań pomiędzy osobowymi, regionalnymi i państwowymi czynnikami w zgromadzeniach konstytucyjnych trzech państw złożonych ze skrawków dawnych imperiów. Czyni to poprzez badanie (1) debat parlamentarnych, (2) podziałów politycznych i społecznych kontekstów polityki, oraz (3) biografii posłów pochodzących z różnych regionów. Projekt wykorzystuje zmodyfikowaną teorię pola Pierra Bourdieu. Realizując go chcę zrozumieć historyczne i społeczne uwarunkowania uprawiania polityki w państwie złożonym z poimperialnych skrawków, gdzie różne typy elit i ugrupowań regionalnych rywalizują o władzę z pomocą różnych zasobów, czy też kapitałów. Zamierzam porównać te trzy powiązane przypadki by poszukać odpowiedzi na pytania dotyczące unifikacji państwa, kluczowych debat na temat rodzącego się porządku społecznego i regionalnie zróżnicowanych biografii posłów. Pragnę dowiedzieć się na przykład jak parlamenty radziły sobie z wielkimi wyzwaniem społecznymi (kwestia robotnicza, reforma rolna, mniejszości narodowe) w obliczu konieczności integracji państwa? Jak różnorodność parlamentu wpływała na debatę parlamentarną? Jaki był wpływ podziałów regionalnych i zróżnicowania populacji na główne spory w parlamencie? Jak kwalifikacje i biografie posłów różniły się pomiędzy regionami? Czy bycie politykiem było działalnością zawodową? Jak zróżnicowanie narodowe i regionalne wpłynęło na konflikt klasowy i tendencje rewolucyjne? I wreszcie, czy państwo służyło narodowym elitom do spełnienia ich wcześniej zablokowanych ambicji, czy też może było po części odnowieniem przedwojennego porządku, zniszczonego przez centralistyczne uroszczenia wojskowych elit w dobie wojny. Nowatorskie badanie porównawcze pozwoli mi na wskazanie podobieństw i różnic, wyodrębnienie związków i mechanizmów przyczynowych, a w końcu ich zakorzenienie w materiale historycznym, oparte o teorię wyjaśnienia.